

Mitä jää isästä jäljelle?

Teatteriarvio: Ranskalaisnäytelmä muistisairaasta isästä on vakavaksi vetävää katsottavaa.

LAHDEN KAUPUNGINTEATTERI

Isä

Ensi-illassa Eero-näyttämöllä 2.10.

Tuttavapiirissä, työpaikan kahvipöydässä tai teatterin katsomossa on aina joku, joka tietää, millaista se on, kun perheenjäsen sairastuu muistisairauteen. Lahden kaupunginteatterin ensi-illassa moni kaivoi nenäliinat esiin. Niin riipaisevasti ranskalaisnäytelmä tarttuu aiheeseen. **Florian Zellerin** kirjoittama *Isä* on tarina miehestä, jonka muisti alkaa sumentua. **Aki Raiskion** näytelmä isä, Andre, unohtelee, hävittää tavaroitaan ja lopulta kadottaa tajun ajasta ja paikasta.

Andre ei koe tarvitsevan sa apua, mutta aikuisen tyttären **Annen (Raisa Vattulainen)** huoli on suuri. Tytär on vaikean kysymyksen edessä: pitäisikö hänen ottaa isä luokseen asumaan, palkata hänelle kotihoitaja vai järjestää hoitopaikka muualta.

Samaan aikaan tytär yrittää selviytyä omassa arjessaan ja hoitaa parisuhdettaan.

Muistisairautta lähestytään isän silmin, ja se tekee teoksesta vaikuttavan. Tarinan alussa katsojakin pannaan pyörälle päästään: kuka on kuka ja missä kulloinkin ollaan. Mikä on totta, mikä isän sekavuutta.

Lavastuskin elää muistisairau-



Aki Raiskio tekee vaikuttavan roolin muistisairaana isänä.

den mukana. Huoneet vaihtavat paikkaa ja huonekalut häviävät, kunnes jäljelle jää tyhjä epätila.

Isä on rakennettu pitkälti pääroolin varaan. Aki Raiskio pääsee toden teolla hyödyntämään monipuolisuuttaan, ja jälki on väkuuttavaa. Raiskion Andre on arvonsa tunteva herrasmies, joka ihmettelee itsekin, kuinka terävä hän on. Tällaiselle miehelle muiden avun varaan joutuminen on kova paikka.

Muistisairaus kuitenkin muuttaa ihmistä. Työstettävänä on koko tunteiden kirjo vihasta hätään ja ylpeydestä epätoivoon, ja Raiskio piirtää uskottavasti esiin kaikki nämä isät.

Isä on hyvin surumielinen ja vakavaksi vetävä tarina, mutta mukana on myös lämminhämmästä huumoria. **Suvi Pesosen** ohjauksessa *Isästä* sukeutuu tyylikäs kokonaisuus, jossa traaginen ja koominen ovat tasapainossa. Huumori kumpuaa ennen kaikkea absurdiiksi muuttuvasta arjesta ja tapahtumien toisteisuudesta – isästä ei tehdä hupsua vanhusta. Eri ajoissa ja paikoissa seilaavan isän pakkomielle rannekelloon sa on yhtä aikaa huvittavaa ja murheellista.

Suomessa on keskusteltu paljon vanhustenhoidosta, ja senkin vuoksi katsoja odottaa, millaisen lopun Zeller on isälle kirjoittanut: saako hän hoitoa ja jos saa, niin millaista.

Voimakasta kannanottoa näytelmä ei tee, eikä tarvitsekaan. Hoitajat ovat ihailtavan pitkämielisiä ja empaattisia, mutta myös jollakin tavalla avuttomia ja pihalla. Katsojakin alkaa jo kaivata, että joku ottaisi tilanteen haltuun ja toisteisuuden tehokeinoon tulisi pieni särö.

Toisaalta juuri avuttomuuden kokemus vavisuttaa syvimmin. *Isä* näyttää viiltävästi sen, kuinka muistisairaus on kaikille luopumista. Se on sitä isälle itselleen, mutta myös tyttärelle, jonka tuttu isä häviää vähitellen.

Millamari Uotila